

Stanisław Celestyn Napiórkowski OFMConv, *Teologia w Polsce na przełomie tysiącleci*, Lublin: Wydawnictwo KUL 2022, ss. 365.

Nazwisko autora publikacji, jak słońce, jasno świeci na polskim (i nie tylko) teologicznym niebie. Recenzent czuje się więc zwolniony z prezentacji osoby Ojca Profesora, długoletniego pracownika naukowego KULu. Data urodzenia (1933) sugeruje, iż słońce to powoli i nieubłaganie zbliża się jednak ku zachodowi. Świadomość tego stanu rzeczy skłania do czynienia pewnego rodzaju rozliczeń z przeszłością, podsumowań, przypomnień, prezentacji nieznanych faktów i tekstów, utrwalenie ich na przyszłość i ocalenie od zapomnienia dla dobra potomnych (osób i instytucji). Myślę, iż w takim kluczu należy odczytywać ostatnie wzmożone inicjatywy publikatorskie SCN. Wystarczy przywołać wydane ostatnio w Wydawnictwie KUL pozycje Ojca Profesora: *Matka. Problemy poszukiwania perspektywy*, Lublin 2019 [książka zbudowana z trzech innych, których nakład dawno został wyczerpany, a które zbierają różne teksty z lat 1967-1996], czy też: *Jak św. Franciszek pracował na KUL-u czyli franciszkanie na Katolickim Uniwersytecie lubelskim 1983-2004*, Lublin 2020 [publikacja kroniki pisanej przez Autora przez lata posługi akademickiej na KUL (1964-2004)].

W wyżej nakreślonej przestrzeń metodologiczno-kontekstualną wpisuje się publikacja recenzowanej książki, która jak zauważa jej Autor we wstępie: „nie jest monografią, ale jest zbiorem tekstów, publikowanych w różnych latach i w różnych wydawnictwach lub jeszcze nie publikowanych, ale mieszczących się treściowo w tematycznym zakresie publikacji: *TEOLOGIA W POLSCE NA PRZEŁOMIE TYSIĄCLECI*, oczywiście dwu ostatnich tysiącleci”. Całość owych tekstów została zamknięta w strukturze dwunastorzdziałowej.

Teologia katolicka w Polsce na progu trzeciego tysiąclecia (1988-1997): jest to tekst kreślący panoramę polskiej teologii katolickiej ostatniego dziesięciolecia XX w, powstały na zamówienie Francuskiej Sekcji Association Européenne de Théologie Catholique, opublikowany w książce *La Théologie en Pologne aujourd'hui* [Paris 1988]. Oryginalny tekst w książce został redakcyjnie pocięty na wiele fragmentów. Tu polski czytelnik może obcować z tekstem integralnym [drukowany w małym nakładzie w: „Teologia w Polsce” 21(2003) nr 73].

Jak uprawiać teologię: prezentuje w skrócie metodologię teologii w rozumieniu [poszerzonym] o. prof. Napiórkowskiego. Trzy wydania [1991, 1996, 2003] oraz tłumaczenia na języki: ukraiński i słowacki świadczą o wielkim uznaniu, jakim cieszy się podręcznik.

Katolicki Uniwersytet Lubelski jako ośrodek myśli teologicznej na tle teologii XX wieku: znakomity tekst przygotowany z okazji 90-lecia KUL. Już publikowany [LV 19 (2018) 179-193], ale świetnie i koniecznie uzupełniający nakreśloną wcześniej panoramę polskiej teologii.

Mój Wydział Teologiczny KUL: zagadnienia wybrane: podtytuł profiluje selektywne ujęcie zagadnienia. Autor zwraca uwagę na trzy bardzo ważne kwestie, w które naukowo zaangażował się WT: 1) dyskusja na temat maryjnego tytułu *Współodkupicielka – Corredemptrix* oraz możliwości ogłoszenia kolejnego dogmatu maryjnego; 2) mariologia protestancka oraz ekumeniczne uprawianie mariologii katolickiej; 3) Forum Teologów Europy Środkowo-Wschodniej, czyli podkreślanie specyfiki teologii uprawianej nad Wisłą oraz próba jej eksportu na Wschód wraz z większym czerpaniem z bogactw teologicznych rozwiązań krajów Europy Środkowo Wschodniej.

Cioroch Wielki: rzecz o opracowaniu i opublikowaniu przez franciszkanów w Moskwie 5-cio tomowej katolickiej encyklopedii w języku rosyjskim.

WSD w Łodzi-Łagiewnikach w oczach profesora: prezentacja tematyki sympozjów odbytych w Seminarium Duchownym OO. Franciszkanów w latach (1986-2016).

Encyklopedia 100-lecia KUL: prezentacja, recenzja dwutomowej publikacji encyklopedycznej wydanej z okazji tytułowego jubileuszu [*Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 1-2, Wydawnictwo KUL Lublin 2018].

4 pytania Laurentina, 4 odpowiedzi Napiórkowskiego: jeden z najwybitniejszych mariologów René Laurentin, ustanowił nagrodę *Pro ancilla* [przyznawaną za wybitne osiągnięcia w tej dziedzinie], którą w 2007 r. otrzymał franciszkański teolog z Lublina. Przygotowując wystąpienie na uroczystość Fundator nagrody postawił Nominowanemu cztery pytania. Odpowiedzi na nie stanowią treść omawianej części książki. *W trosce o diament*: jest to zapis wywiadu

ze SCN jaki przeprowadziła Anna Faszczoza, dotyczący maryjności i pobożności maryjnej po Soborze Watykańskim II, dróg jej odnowy, właściwego kształtowania, źródeł inspiracji i nauczania.

O *mariologii oraz maryjności Prymasa Tysiąclecia*: tytuł wyraźnie określa treść podejmowanego zagadnienia, które traktuje o maryjności Sługi Bożego Stefana Wyszyńskiego – jest to zapis nagrania z 13 lipca 2011 dla Radia Watykańskiego, uzupełniony w części drugiej dopowiedzeniami poszerzającymi niektóre podejmowane kwestie w rzeczonym wystąpieniu radiowym (zwłaszcza teologii aktów oddania prymasa Wyszyńskiego oraz popularyzacji kopii obrazu jasnogórskiego bez Pana Jezusa).

Problemy na progu trzeciego tysiąclecia: we wstępie książki czytamy, iż „prezentacja polskiej teologii na styku tysiącleci nie ogranicza się do omówienia. Odsłania problemy, wiele problemów”. Zapowiedź ze wstępu znalazła swoje odzwierciedlenie w jedenastej odsłonie głównego tematu przygotowanej publikacji. Na jej treść składają się zapiski jakiegoś profesora notował po doktoracie (styczeń 1965) w specjalnym zeszycie, zatytułowanym „Problemy”. Jak wyjaśnia ich autor: „Zapisom towarzyszyła myśl, że kiedyś powrócę, że narodzi się artykuł, książka..., że zaproponuję studentom poszukującym tematów”.

Wgląd w wybraną twórczość – recenzje oraz inne formy oceny 1990-2010: zawiera wykaz 145 pozycji recenzji SCN dorobku naukowego różnych kandydatów do profesury, habilitacji czy doktoratów. W 61. przypadkach znajdziemy ich rozwinięte teksty.

Książka zasługuje na wypatrzenie jej na księgarskich półkach i wnikliwą lekturę z następujących racji:

Nazwisko jej autora, wieloletniego profesora KUL.

Wiele z zamieszczonych tekstów nie było dotąd publikowanych, zwłaszcza oceny dorobku naukowego. Te już publikowane warte są przypomnienia i szerszej prezentacji.

Ukazanie niejako „od kuchni” powstania ciekawych i niezwykle ważnych inicjatyw, jak np.: Forum Teologów Europy Środkowo-Wschodniej, czy sprawa Encyklopedii Katolickiej w Rosji oraz ich rzeczowa prezentacja.

Zwrócenie uwagi na potrzebę przeorientowania polskiej teologii w kierunku wschodnim i na odwrót, co w obecnym kairוסie staje się wręcz misją dziejową!!!

Niezwykle wartościowy i inspirujący 11. rozdział, który daje wgląd w przebytą naukową drogę Ojca Profesora, w podejmowane kwestie, niepokojące zagadnienia, teologiczne prowokujące tematy. Rozdział oprócz waleru naukowo-teologicznego posiada wybitnie dokumentacyjny charakter.

Może być bardzo przydatny w podejmowaniu studiów nad osobą i dziełem franciszkańskiego teologa. Poza tym może być równie przydatny dla promotorów i tych, którzy poszukują tematów do prac dyplomowych.

Książka stanowi ważny przyczynek do dziejów teologii w Polsce a zwłaszcza na KUL-u, który niedawno obchodził stulecie swego istnienia. Dla tego jubileuszu to jest ważna pozycja.